

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 444/2018-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mgr. Jozef Vida, s. r. o., Turecká 36, Nové Zámky, v mene ktorej koná advokát Mgr. Jozef Vida, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3 Nto 3/2018 zo 17. apríla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Nto 3/2018 zo 17. apríla 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodol, že podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku samosudkyňa Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) JUDr. Jana Grendárová nie je vylúčená z vykonávania úkonov v trestnej veci obžalovaného sťažovateľa vedenej na okresnom súde

pod sp. zn. 2 T 98/2015 a že podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku sa trestná vec obžalovaného sťažovateľa vedená na okresnom súde pod sp. zn. 2 T 98/2015 tomuto súdu neodníma. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

«Zo spisového materiálu vyplýva, že obžalovaný [REDAKOVANÉ] dňa 09.03.2018 podal písomný návrh na odňatie veci konajúcemu súdu a jej prikázanie inému súdu z dôvodu, že na JUDr. Janu Grendárovú, zákonnú sudkyňu v jeho trestnej veci podal trestné oznámenie pre podozrenie z nezákonného konania. Preto nedôveruje jej osobe v zmysle spravodlivého, objektívneho a nezaujatého rozhodovania vo veci, a bol by rád, ak sa jeho prípadom bude zaoberať naozaj nestranný a spravodlivý súd. Trestné oznámenie podané na zákonnú sudkyňu dňa 05.03.2018, tvorí prílohu návrhu obžalovaného. ...

Z vyjadrení prítomných sudcov Okresného súdu Bratislava IV, ktoré podali sudcovia v čase od 15.03.2018 do 20.03.2018, je zrejmé, že žiaden z nich (s výnimkou zákonnej sudkyne) sa necíti voči obžalovanému, poškodeným, ani vo vzťahu k veci zaujatý.

Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení zo dňa 09.04.2018 uviedla nasledovné skutočnosti: „Vo veci sp.zn. 2T/98/2015 je JUDr. Jana Grendárová vo vzťahu k obžalovanému [REDAKOVANÉ] zaujatá. Po tom, čo na ňu podal trestné oznámenie, ktoré zasiahlo jej česť i dôstojnosť, pretože za 25 rokov svojej sudcovskej práce je to prvýkrát, čo bolo na ňu zo strany obžalovaného podané trestné oznámenie, a teda bolo zasiahnuté svojou intenzitou na vyššiu mieru. Vo vzťahu k obžalovanému preto nadobudla negatívny postoj voči jeho osobe a vo veci už nemôže a nevie voči nemu objektívne a nezaujato rozhodnúť. V danom prípade ide nielen o jej subjektívny prístup, ktorý vychádza z jej osobného presvedčenia, ale i o objektívny prístup, ktorý vykonával obžalovaný už počas dokazovania, ktoré sa vykonávalo na tunajšom súde. V tejto súvislosti sudkyňa poukazuje na priebeh doterajších hlavných pojednávaní so zvukovými nahrávkami, ktoré v predmetnej veci boli nariaďované a vykonávané, a samotné invektívy obžalovaného počas týchto hlavných pojednávaní, ktorého do času, kým vo veci na jej osobu nepodal trestné oznámenie, rešpektovala s prihliadnutím na princíp zákonného sudcu a princíp vyššej miery zdržanlivosti sudcu. V danej veci sa však už nebude vedieť odosobniť a objektívne rozhodnúť. V danom prípade vo vzťahu k obžalovanému nebude platiť tzv. teória zdania - v očiach obžalovaného sa taký pocit aj objektívne bude javiť. Narušený bude princíp (vzhľadom i na toto vyjadrenie), že spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí

aj javiť, že má byť vykonávaná. Nie je predpoklad, pretože obžalovaný už počas dokazovania na hlavných pojednávaniach mal za to, že sudkyňa nie je nestranná. Vzhľadom na to, že sudkyňa je momentom podaného trestného oznámenia už aj skutočne zaujatá a nie je nestranná, už nie je vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o jej nestrannosti. Sudkyňa v tejto súvislosti poukazuje na článok 144 Ústavy SR, z ktorého vyplýva, že sudcom nielen výslovne priznáva nezávislosť výkonu funkcie sudcu, ale súčasne prostredníctvom iných právnych predpisov zabezpečuje garancie bežnej demokratickej spoločnosti na ničím nerušený výkon funkcie sudcu. “ ...

Samosudkyňa oznámila svoju zaujatosť pre pomer k procesnej strane - obžalovanému. Je zrejmé, že samosudkyňa poňala pochybnosti o svojej schopnosti rozhodovať nestranne na základe spôsobu obhajoby obžalovaného na hlavnom pojednávaní v spojení s trestným oznámením, ktoré na ňu v súvislosti s jeho trestným stíhaním podal.

Nadriadený súd uvádza, že pri posudzovaní zaujatosti sudcu je potrebné rozlišovať medzi nestrannosťou subjektívnou (konkrétnou) a nestrannosťou objektívnou alebo štruktúrnou (abstraktnou). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je preukázaný opak, pričom spravidla sa posudzuje podľa správania sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán, verejnosti a predovšetkým obvineného.

V posudzovanej veci samosudkyňa vidí svoju zaujatosť v tom, že k obžalovanému pociťuje negatívne emócie vyplývajúce z jeho správania na hlavnom pojednávaní a z podania trestného oznámenia, tzn. oznamuje svoju neschopnosť konať vo veci nestranne. Ak by sa však pripustilo, že k vylúčeniu postačí, že sudca môže byť na obžalovaného „nahnevaný“ pre jeho vystupovanie v trestnom konaní a pre podanie trestného oznámenia na sudcu, potom by bolo na zváženie, či takýto sudca je vôbec spôsobilý vykonávať funkciu sudcu. Vytvoril by sa tým priestor pre obchádzanie zásady zákonného sudcu, keď ktorýkoľvek obžalovaný by podaním trestného oznámenia na sudcu docielil zmenu v osobe

zákonného sudcu, čo je v rozpore s ústavne zakotveným princípom zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Aj keď zákon v § 31 ods. 1 Trestného poriadku spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti (judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná), nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 32 ods. 1 Trestného poriadku predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať. Nadriadený súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy je povinný vykladať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z.z. v znení zmien a doplnkov a je povinný prejednať a rozhodnúť všetky veci, ktoré mu boli pridelené v súlade s platným rozvrhom práce súdu.

Obsah tohto práva a povinnosti sudcu je základným pilierom výkonu funkcie sudcu, keď výnimky môžu vyplývať len z naplnenia skutočne závažných dôvodov. U sudcu vykonávajúceho svoju funkciu 25 rokov je potrebné dôvodne predpokladať takú mieru profesionality, aby bol schopný nezaujato a objektívne rozhodnúť aj v trestnej veci obžalovaného [REDAKOVANÉ] stíhaného pre nedbanlivostný trestný čin spočívajúci v dopravnej nehode.

So zreteľom na uvedené skutočnosti i aplikačnú prax Najvyššieho súdu SR nadriadený súd u samosudkyne JUDr. Jany Grendárovej nezistil okolnosti svedčiace o odôvodnenosti jej emocionálnej zainteresovanosti v inej kvalite, než je pri výkone funkcie sudcu bežná, a s ktorou sa každý sudca plne spôsobilý na výkon svojej funkcie musí vyrovnáť takým spôsobom, aby konal a rozhodoval nezaujato. Subjektívny názor sudcu o jeho zaujatosti nie je takou skutočnosťou, ktorá by sama osebe zakladala rozhodnutie

o vylúčení sudcu z prejednávania v jemu pridelenej veci v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 Trestného poriadku (vid' napr. NS SR sp.zn. 4Ntd/7/2013).

Nadriadený súd uzatvára, že neexistujú také významné a opodstatnené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali vylúčenie zákonnej sudkyne z vykonávania úkonov trestného konania obžalovaného [REDAKOVANÉ] v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku...

Podľa ustálenej súdnej praxe vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu z rozhodovania je dôležitým dôvodom v zmysle citovaného ustanovenia. Uplatnenie inštitútu vylúčenia podľa § 30 ods. 1 Trestného poriadku prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia pomeru vzbudzujúceho pochybnosť o nezaujatosti preukázaná.

Nadriadený súd však nezistil v predloženej veci ani zaujatosť konajúcej sudkyne, a ani ostatných sudcov Okresného súdu Bratislava IV s poukazom na ich písomné vyjadrenia, a teda dôležité dôvody v zmysle § 23 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré by odôvodňovali prejednanie trestnej veci obžalovaného iným než príslušným súdom nie sú dané.»

3. Podľa stručného vyjadrenia sťažovateľa napriek vyjadreniu samotnej zákonnej sudkyne pojednávajúcej v jeho veci, že vo veci obžalovaného sťažovateľa sa už nebude vedieť táto sudkyňa odosobniť a objektívne rozhodnúť, krajský súd napadnutým uznesením rozhodol tak, ako to je už uvedené, čím podľa názoru sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody vyplývajúce zo samotnej ústavy.

3.1 Sťažovateľ v sťažnosti už len doplnil, že po doručení napadnutého uznesenia konajúca sudkyňa nariadila termín hlavného pojednávania a naďalej koná vo veci, hoci už podľa názoru sťažovateľa nespĺňa základné zákonné a pojmové znaky zákonnej sudkyne, pretože sama sa vyjadrila, že vo veci sťažovateľa sa nevie odosobniť a objektívne rozhodnúť a že je voči sťažovateľovi skutočne zaujatá a nie je nestranná.

4. Sťažovateľ navrhol vydať takýto nález:

„Krajský súd v Bratislave Uznesením zo dňa 17.04.2018 sp.zn. 3Nto/3/2018 porušil právo sťažovateľa podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17.04.2018 sp.zn. 3Nto/3/2018 sa zrušuje a Krajskému súdu v Bratislave sa vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

6. Ústavný súd úvodom vzhľadom na námietky sťažovateľa a obsah napadnutého uznesenia krajského súdu uvádza, že základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v Trestnom poriadku garantované aj prostredníctvom vylúčenia orgánov činných v trestnom konaní, súdu a iných osôb z vykonávania úkonov trestného konania pre zaujatosť (§ 31 a § 32 Trestného poriadku).

6.1 Ústavný súd je súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými

orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústava) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon.

6.2 V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoje rozhodnutia, podľa ktorých všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje, preto je možnosť intervencie zo strany ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak ochranu neposkytujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis I. ÚS 9/00, II. ÚS 592/2013, III. ÚS 375/2010, IV. ÚS 26/04). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (porov. § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde; ďalej porov. aj mutatis mutandis I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05). Za situácie, ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom.

6.3 Na účely čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s § 31 a § 32 Trestného poriadku pod vylúčeným sudcom treba rozumieť nielen sudcu, ktorý bol skutočne vylúčený na základe rozhodnutia príslušného súdu, ktorý rozhodoval o námietke zaujatosti, ale aj sudcu, ktorý vylúčeným mal byť na základe objektívneho posúdenia jeho pomeru napr. k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní (porov. m. m. IV. ÚS 26/04).

6.4 Na tomto mieste ústavný súd poukazuje na zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. Tpj 11/2017 z 5. apríla 2017 (publikované pod č. 15/2017; ďalej aj „zjednocujúce stanovisko“), podľa ktorého: *„O zaujatosti sudcu súdu prvého stupňa (na podklade § 31 ods. 1 Trestného poriadku) sa rozhoduje v bezprostrednej časovej nadväznosti na buď oznámenie takej okolnosti konajúcim sudcom (§ 32 ods. 1 Trestného poriadku) alebo námietku strany (§ 31 ods. 4, § 32 ods. 3 Trestného poriadku); námietku zaujatosti možno*

na tých istých dôvodoch založiť len raz (§ 32 ods. 6 Trestného poriadku, alternatíva prvá). V odvolacom konaní sa konkrétna okolnosť ako dôvod (možného) vylúčenia sudcu preskúmava len vtedy, ak o nej doposiaľ nebolo rozhodnuté nadriadeným súdom podľa predchádzajúcej vety (§ 32 ods. 1 alebo § 32 ods. 5 písm. c/ Trestného poriadku), keďže odvolací súd nemôže také skoršie rozhodnutie (súdu toho istého stupňa) zrušiť. Uvedené rozhodnutie vyvoláva vo vzťahu k dotknutej otázke in concreto aj naďalej právne účinky (uplatní sa zásada ne bis in idem). Napadnúť nevyllúčenie sudcu možno vo vyššie popísanej situácii len dovolaním z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku (alebo nedôvodné vylúčenie sudcu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku).“

6.5 Z odôvodnenia citovaného zjednocujúceho stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vyplýva, že: *«ak sa o uvedenej otázke, v súvislostiach konkretizovaného dôvodu pochybností o nezaujatosti v zmysle § 31 ods. 1 Trestného poriadku, vyskytne v priebehu konania procesne relevantný podnet - oznámenie sudcu (§ 32 ods. 1 Trestného poriadku) alebo námietka strany (§ 32 ods. 3 Trestného poriadku), rozhodne sa o ňom v bezprostrednej nadväznosti naň. Účelom je, aby v prípade opodstatnenosti dôvodu na vylúčenie ihneď konal a rozhodol iný sudca, inak by sa konalo zbytočne. Dotknutá otázka sa, pokiaľ ide o dôvod na vylúčenie sudcu prvého stupňa, rieši aj v odvolacom konaní, a to ex offio, teda bez ohľadu na obsah odvolacích námietok (§ 317 ods. 1 veta druhá, § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku). To však platí len vtedy, ak sa o konkrétnej okolnosti ako dôvodu na vylúčenie nerozhodlo už skôr s jednoznačným kompetenčným oprávnením podľa § 32 ods. 1 veta prvá alebo podľa § 32 ods. 3, ods. 5 písm. c/ Trestného poriadku, teda za účasti nadriadeného súdu ako súdu druhého stupňa. Vecný účel platnej a účinnej predmetnej zákonnej úpravy je uvedený vyššie a je zrejmý, teda procesná racionalita v zmysle nepredlžovania priebehu konania výkonom jeho (neskôr) znegovateľnej časti. Lapidárne povedané, otázka viny sa rieši až na konci prvostupňového konania, otázka vylúčenia sudcu, ak je nanesená tým, kto ju v konaní naniest' môže, sa rieši ihneď. Z procesného hľadiska potom platí, že o riešenej otázke bolo už právoplatne rozhodnuté. Odvolací súd nemôže také skoršie rozhodnutie, ktoré je rovnako rozhodnutím súdu druhého stupňa (krajský súd oproti okresnému súdu alebo okresnému súdu v sídle krajského súdu,*

najvyšší súd oproti Špecializovanému trestnému súdu), a v konkrétnom konaní rozhodnutím toho istého súdu, zrušiť. Nemôže teda negovať jeho právne účinky. Ak by rozhodol inak (ak by problém vôbec posudzoval), vo vzťahu ku konkrétnej okolnosti (ako dôvodu na vylúčenie sudcu) by vznikla kolízia s princípom *ne bis in idem*. Súd rovnakého stupňa by totiž o tej istej otázke rozhodoval opakovane, pričom právnym účinkom jeho rozhodnutia bránia už nastalé a stále pôsobiace právne účinky rozhodnutia pôvodného (nejde o prekážku *res iudicata* v zmysle § 9 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku, aj keď táto úprava odráža ten istý princíp, ale vo vzťahu k meritórnemu rozhodnutiu - rozhodnutiu vo veci samej, o rovnakej osobe a rovnakom skutku). Odvolací prieskum možno pripustiť, ak by o otázke vylúčenia rozhodol len súd prvého stupňa, bez rozhodovania nadriadeného súdu podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku, teda na námietku strany a bez sťažnostného prieskumu. Ďalší prieskum uvedenej otázky (v jej konkretizovanom vyjadrení) prichádza potom do úvahy až na základe rozhodovania súdu, ktorý môže negovať právne účinky pôvodného rozhodnutia, a to buď ho priamo zrušiť, alebo ho negovať pri prieskume postupu súdu nižšieho stupňa (s možnosťou následného zrušenia meritórneho rozhodnutia). V trestnom konaní ide o dovolacie konanie, v ktorom možno napadnúť nevyhlásenie sudcu dovolaním z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. e/ Trestného poriadku (alebo nedôvodné vylúčenie sudcu z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku). Prieskum pôvodného rozhodnutia je konkrétne možný podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku („v dovolaní možno uplatňovať ako dôvod dovolania aj konanie na súde prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku“) - konaním o riadnom opravnom prostriedku je konanie o sťažnosti proti uzneseniu nadriadeného súdu o riešenej otázke. Námietkou vznesenou už v priebehu konania je vyriešená aj podmienka predchádzajúceho uplatnenia okolností zodpovedajúcich tejto kategórii dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku („najneskôr v konaní pred odvolacím súdom“). Možnosť zrušenia meritórneho rozhodnutia a predchádzajúceho mu „chybného konania“ je daná ustanoveniami § 386 ods. 2, § 388 ods. 1 Trestného poriadku.»

6.6. Sumarizujúc citované zjednocujúce stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu v jednej vete ústavný súd uvádza, že pokiaľ bolo o otázke zaujatosti sudcu

na podklade oznámenia sudcu (§ 32 ods. 1 Trestného poriadku) alebo námietky strany (§ 32 ods. 3 Trestného poriadku) v priebehu konania rozhodnuté príslušným (nadriadeným/druhostupňovým) súdom, potom sa otázka zaujatosti sudcu nemôže riešiť ani v rámci odvolacieho meritórneho konania (inak povedané, otázka zaujatosti nemôže byť v tomto prípade odvolacím dôvodom proti meritórnemu rozhodnutiu).

6.7 V opísanom prípade sa otázka zaujatosti sudcu však môže (musí) riešiť v rámci dovolacieho konania na podklade dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku (*„Dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania“*) proti meritórnemu rozhodnutiu. To znamená, že existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania posúdiť túto otázku samostatne a prípadne i inak, ako ju posúdil nadriadený súd súdu procesnému, ktorý vo veci rozhodoval.

6.8 Tomu zodpovedá i záver najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2 Tdo 25/2008 (publikovaný pod č. 62/2011), podľa ktorého *„dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov je garantom zabezpečenia neustrannosti a nezaujatosti trestného konania ako celku, ako aj jednotlivých úkonov vykonaných v rámci trestného konania... Pre posúdenie otázky, či úkony vykonával alebo nevykonával vylúčený orgán, je v zmysle ustanovenia § 31 ods. 4 druhej vety Trestného poriadku právne irelevantná okolnosť, že z vykonávania úkonov trestného konania sa... orgán vylúčil pre neopodstatnené a nedôvodné námietky zaujatosti vznášané obvineným.“*

6.9 K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku a k možnosti najvyššieho súdu skúmať v dovolacom konaní prítomnosť/existenciu dôvodov vylúčenia sudcu nižšieho stupňa z trestného konania sa vyjadril i ústavný súd, ktorý právnou vetou nálezu sp. zn. I. ÚS 129/2010 z 9. marca 2011 (publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 25/2011) judikoval, že *„pri posudzovaní ne/zaujatosti sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) musí dovolací senát venovať meritórnú pozornosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného*

poriadku obzvlášť v prípadoch, v ktorých senáty najvyššieho súdu dospeli k rôznym záverom. Dovolací senát najvyššieho súdu musí v záujme reálneho naplnenia ústavného práva na súdnu ochranu (v spojení s právom na zákonného sudcu) a práva na spravodlivé súdne konanie vecne posúdiť, či namietaný sudca mal alebo nemal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.“.

6.10 Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi a judikatúry všeobecného i ústavného súdnictva je pochybenie súdov v otázke vyhodnotenia prítomnosti dôvodov vylúčenia sudcu z úkonov trestného konania dôvodom na podanie dovolania proti meritórnemu rozhodnutiu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

6.11 Ústavný súd teda vo veci sťažovateľa uzatvára rovnako, ako to urobil v obdobnej veci sp. zn. III. ÚS 26/2010, že ak sa sťažovateľ domnieva, že existujú dôvody opodstatňujúce zaujatosť sudkyne konajúcej a rozhodujúcej v jeho trestnej veci, zakladajúce vlastne porušenie základného práva na prerokovanie veci na nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, môže následne uplatniť z uvedených dôvodov dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, na základe ktorého je oprávnený, ale i povinný poskytnúť ochranu jeho základným právam najvyšší súd ako súd príslušný pre dovolacie konanie.

6.12 Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby účastník konania domáhajúci sa ochrany svojich základných práv sám rozhodol o tom, či sa jej bude domáhať v konaní pred všeobecnými súdmi alebo ústavným súdom. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy zjavne vyplýva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu musí účastník konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

6.13 Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018